

ADAPTAREA PREGĂTIRII PROFESIONALE ÎN DOMENIUL COMERCIAL LA NOILE CONDIȚII DE DERULARE A AFACERILOR, ÎN CONTEXTUL INTEGRĂRII EUROPENE ȘI AL NOII ECONOMII

*Prof. univ. dr. Dumitru Patriche, Conf. univ. dr. Laurențiu Tachiciu,
Lect. univ. Sorin Toma, Lect. univ. Mihai Felea, Lect. univ. Cristinel Vasiliu,
Asist. univ. Nela Popescu, Asist. univ. Andreea Săseanu*

Raportul de cercetare realizat în cadrul primei faze a derulării proiectului cu tema „Adaptarea pregătirii profesionale în domeniul comercial la noile condiții de derulare a afacerilor, în contextul integrării europene și a noii economii” cuprinde două părți:

Partea I, „**Analiza pregătirii universitare în domeniul comercial în diferite zone și țări**” este structurată în trei capitole, care descriu pregătirea universitară în domeniul comercial în Europa, America de Nord, Australia-Oceania și Japonia. Cercetarea a urmărit cunoașterea pregătirii oferite de instituțiile de învățământ superior. În acest scop, au fost analizate cerințele pentru admitere, programele de studiu, disciplinele studiate, creditele dobândite și transferabile, licențele oferite, cerințele pentru obținerea licențelor, programele de master, tipurile de specializări din cadrul facultăților cu profil comercial.

Partea a II-a, „**Metodologia cercetării privind competențele necesare specialiștilor în domeniul comercial**” cuprinde definirea cadrului metodologic general și stabilirea structurii chestionarelor necesare realizării unor sondaje în rândul studenților, cadrelor didactice și oamenilor de afaceri. Anchetele urmăresc identificarea seturilor de cunoștințe și abilități necesare exercitării profesiilor în domeniul comercial. În cadrul acestei părți sunt puse în evidență scopul, obiectivele și ipotezele cercetării, alegerea surselor de informații, modalitatea de culegere a datelor, aspecte privind prelucrarea și analiza datelor.

Prima parte a raportului cuprinde principalele informații cu privire la curricula universitară de profil, culese printr-o investigație laborioasă din trei mari zone geografice ale globului și care, în urma analizei, au condus la următoarele concluzii principale:

Pe continentul european, caracteristicile identificate ale pregătirii universitare în domeniul comercial și al afacerilor sunt următoarele:

- Programele de studii universitare care oferă pregătire în domeniul comercial sunt structurate pe trei nivele: licență, masterat și doctorat. Aceste programe sunt oferite de facultăți sau catedre (departamente) cu diferite titlaturi.
- Universitățile urmăresc pregătirea absolvenților într-o gamă largă de domenii, în special ce legate de afaceri (business) care includ și domeniul comerțului.
- La nivel de licență există numeroase specializări: comerț, logistică, marketing, distribuție, administrarea afacerilor. Cursurile se derulează pe parcursul a 3-4 ani și cuprind discipline fundamentale, opționale și facultative. O serie de discipline cum sunt contabilitate, drept, economie, finanțe, informatică, limbi străine, management, matematică, statistică se întâlnesc în programele tuturor universităților studiate.
- Unele discipline/domenii nu respectă prevederile Declarației de la Bologna
- În aproape toate țările și pentru aproape toate disciplinele numărul total de ani universitari necesari pentru obținerea titlului de Master totalizează 270-300 ECTS (ciclul I + II). Programele de master ale majorității universităților propun specializarea în administrarea afacerilor (Business Administration).
- Programele de doctorat permit specializarea în economie, afaceri, logistică, management.
- În ceea ce privește viitorul duratei studiilor universitare discuția este deschisă.

În America de Nord s-au identificat următoarele aspecte ce permit o anumită generalizare:

- programul educațional oferit în domeniul « administrării afacerilor », la universitățile analizate, constă în:
 - program de obținere a diplomei de licență în „Administrarea afacerilor”;
 - program de master, cu obținerea diplomei de master în „Administrarea afacerilor”;

- diferite programe de specializări în „Administrarea afacerilor”, la terminarea cărora se obțin „certificate de absolvire”.
- pentru obținerea diplomei de licență, studenții trebuie să îndeplinească următoarele condiții:
 - să obțină un număr de 128 unități de credit/ semestru, cu o medie de minim 2,0 (maxim fiind 4,0 – adică „C”) sau mai mult;
 - să dobândească minim 42-45 unități de credit din categoria disciplinelor de educație generală,
- pentru obținerea diplomei de master în „Administrarea afacerilor”, solicitanții trebuie să întrunească următoarele condiții:
 - să posede diplomă de la un colegiu sau universitate acreditată sau echivalentul (un aplicant cu diplomă, dar nu în administrarea afacerilor, economie sau management va trebui să urmeze, obligatoriu cursurile: Principiile managementului, Principiile contabilității, Cercetarea economică).
 - sunctajul mediu minim să fie de 2,50 (maxim 4,0).
 - pentru a obține diploma de master este necesar a se acumula 40 unități de credit.
 - sedia necesară pentru a obține diploma de master trebuie să fie de minim 3,0 (maxim 4,0) sau „B”.
- programe de specializare în „Administrarea afacerilor” la finele cărora se obțin certificate de absolvire. Un astfel de program conține un *program de educație comună*, care presupune terminarea cursurilor: principiile micro și macroeconomiei și principiile contabilității, cu o medie de 2,3 – și diferite *programe de instruire*.

Pentru universitățile din **Australia și Oceania** se desprind următoarele concluzii:

- pentru obținerea titlului de licențiat în comerț este necesar, în majoritatea cazurilor, un număr total de 144 de credite;
- numărul de ani de studii este de 3 ani (full-time), 6 ani (part-time);
- printre disciplinele fundamentale cele mai des întâlnite în programele de studii se numără: Microeconomie, Macroeconomie, Comerț, Contabilitate, Management, Marketing, Sisteme informatice, Finanțe, Drept comercial, Antreprenoriat, Afaceri, Managementul resurselor umane, Statistică pentru afaceri etc.;
- printre disciplinele opționale cele mai des întâlnite în programele de studii se numără: Comerț electronic, Analiză financiară, Logistică, Afaceri internaționale, Comportament organizațional, Audit, Cercetări de marketing, Fiscalitate etc.;
- disciplinele sunt cotate cu 6, 12, 18 sau 24 de credite.

Pentru universitățile din **Japonia** se desprind următoarele concluzii

- printre disciplinele fundamentale cele mai des întâlnite în programele de studii se numără: Economie, Comerț, Sisteme de distribuție, Contabilitate, Management, Marketing, Finanțe, Asigurări, Afaceri, Comerț internațional, Informatică, Drept etc.;
- printre disciplinele opționale cele mai des întâlnite în programele de studii se numără: Strategii de marketing, Managementul vânzărilor, Comerț electronic, Analiză financiară, Logistică, Management internațional, Comportamentul consumatorului, Fiscalitate, Comerț cu ridicata și cu amănuntul, Politici comerciale internaționale etc.

Opiniile exprimate de către oameni de afaceri și specialiști în domeniul comercial au relevat o serie de nemulțumiri față de competențele, abilitățile și cunoștințele proaspeților absolvenți. De asemenea, studierea planurilor de învățământ din alte țări și părerile exprimate de studenții Facultății de Comerț din cadrul Academiei de Studii Economice din București în cercetările realizate de conducerea acesteia au ilustrat o discrepanță între conținutul disciplinelor și așteptările studenților ,pe de o parte, și curricula din Facultatea de Comerț, pe de altă parte. Prin urmare, s-a considerat că este oportună efectuarea unei cercetări care să identifice principalele competențe necesare specialiștilor din domeniul comercial.

S-a stabilit ca scopul cercetării să fie *identificarea celor mai semnificative mutații susceptibile să ceară noi seturi de cunoștințe și abilități necesare absolventului de studii comerciale* iar obiectivele acesteia:

- cunoașterea opiniilor studenților, profesorilor și reprezentanților mediului de afaceri privind competențele generale și specifice necesare unui specialist în domeniul comercial;
- identificarea oportunității pregătirii continue a absolvenților de studii comerciale;
- evidențierea pertinentei cunoștințelor acumulate, din perspectiva unui orizont de timp mai îndepărtat.

Totodată s-au evidențiat următoarele ipoteze:

- existența unor discrepanțe între așteptările studenților și programa educațională curentă;
- existența unui anumit grad de insatisfacție resimțit în mediul de afaceri față de competențele și abilitățile dobândite, precum și cunoștințele însușite de studenți;
- existența unor disfuncționalități în planul comunicării dintre mediul universitar economic și cel de afaceri.

Informațiile vor fi obținute din surse primare, respectiv studenți, cadre didactice și oameni de afaceri. Studenții și cadrele didactice supuse cercetării fac parte din Facultatea de Comerț

Obținerea datelor se va realiza cu ajutorul chestionarului. Au fost elaborate două chestionare. Chestionarul nr. 1 se adresează oamenilor de afaceri, iar chestionarul nr. 2 cadrelor didactice și studenților. Chestionarul nr. 1 urmărește identificarea competențelor generale și a celor specifice necesare specialiștilor din domeniul abordat, precum și obținerea unor informații generale privind întreprinderea, în timp ce chestionarul nr. 2 conține competențele generale și specifice, precum și o serie de informații generale.

Pentru administrarea chestionarelor va fi constituit un grup de lucru format din 4 persoane și coordonat de către directorul de proiect.

Perioada de culegere a datelor va fi 1-31 mai 2005.

În ceea ce privește culegerea datelor din rândul studenților, metoda aleasă este cea a eșantionării aleatoare, fixe, cu restricții, stratificată (fiecare al 5 – lea student din grupă, din anii III și IV de studiu, învățământ de zi și învățământ la distanță).

În cazul cadrelor didactice, se va recurge la o cercetare exhaustivă, chestionarul fiind administrat tuturor persoanelor din colectivitate. Pentru administrarea chestionarelor în mediul de afaceri se va recurge la realizarea unui eșantion nereprezentativ ales în baza relațiilor directe cu cei vizați.

Prelucrarea și analiza datelor se vor realiza în perioada imediat următoare administrării chestionarelor de către grupul de lucru.

Ulterior acestui proces va fi elaborat raportul de cercetare cu evidențierea principalelor concluzii care vor fi diseminate celor interesați: conducerea Academiei de Studii Economice, facultății de Comerț, Ministerului Educației și Cercetării, asociațiilor patronale, studenți etc.

*

* *

Trebuie spus că rezultatele obținute până în prezent reflectă stadiul atins după o primă fază a proiectului, ele urmând a fi îmbogățite, rafinate și sintetizate în mai multe etape până la încheierea proiectului.